

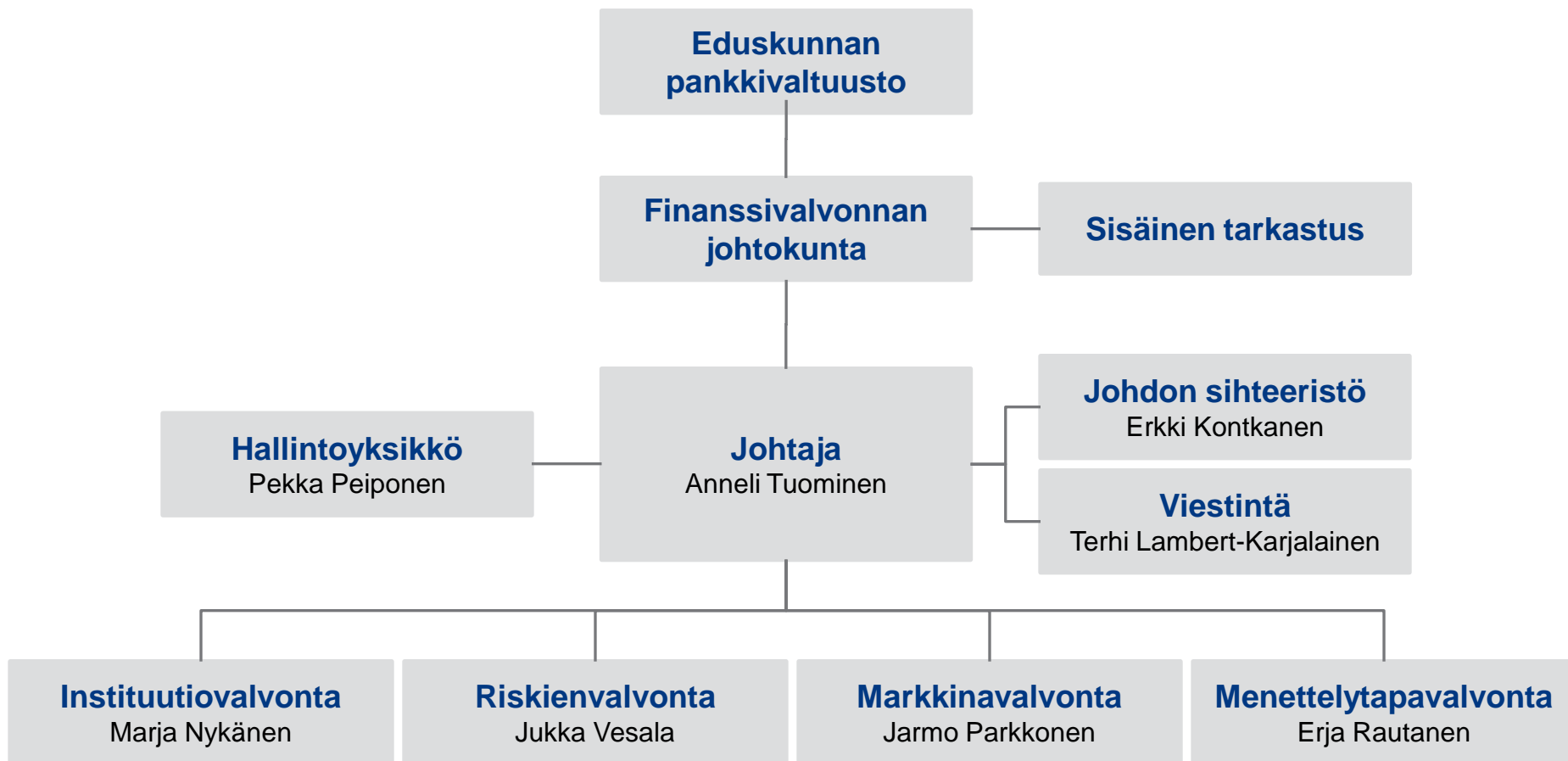

Mitä asiakkaan on hyvä tietää henkivakuutuksesta

Studia monetaria 25.10.2011

- Mitä henkivakuutuksella tarkoitetaan?
- Erilaisia henkivakuutuksia
- Riskihenkivakuutuksen ottamisesta
- Edunsaajamääräyksestä
- Riskihenkivakuutuksen ja lainaturvavakuutuksen eroja
- Henkivakuutuksen verotus
- Asiakkaansuoja
- Henkivakuutusyhtiöt
- Henkivakuutusyhtiöiden valvonta ja taloudellinen tilanne

Mitä henkivakuutuksella tarkoitetaan?

- Henkivakuutus voi olla
 - vakuutus elämisen varalta
 - kuolemanvaravakuutus
 - vakuutus tietyn eliniän saavuttamisen tai sitä aikaisemman kuoleman varalta
 - vakuutus vakuutusmaksujen palautukseen
 - eläkevakuutus

- Riskihenkivakuutus on vakuutus, joka otetaan sen varalta, että vakuutettu henkilö kuolee
- Riskihenkivakuutuksella tarkoitetaan tässä erillistä pelkkää henkivakuutusta, vaikka kuolemanvaraturva voi liittyä muuhunkin vakuutukseen tai siihen voidaan liittää muita turvia
- Henkivakuutus antaa taloudellista turvaa

- Tavoitteena on säästää kertasuorituksella tai erissä
- Säästöhenkivakuutukset sisältävät yleensä sekä säästö- että riskiosan
- Säästön muodostuminen olennaista
- Laskuperustekorkoinen
- Sijoitussidonnainen
- Säästöt maksetaan joko tietyssä ajankohtana, jos vakuutettu elää silloin, tai kuoleman jälkeen
- Säästöt voi myös nostaa ennen vakuutuksen erääntymistä

- Säästämistä eläkeajan elintason turvaamiseksi
- Yksilöllisiä tai ryhmälle otettuja
- Yleensä vanhuuseläke, mutta myös perhe-eläke olemassa
- Sidottua ja verotuettua
- Rahat ulos vain eläkeiässä tai verolainsäädännössä säädetyissä tilanteissa

- Riskihenkivakuutuksen voi ottaa yleensä aikaisintaan 15- tai 18-vuotiaana ja viimeistään 65 vuoden tai jopa 89 vuoden iässä
- Yksilöllinen vakuutus, ryhmähenkivakuutus, ryhmäetuvakuutus
- Yksi vakuutettu tai parivakuutus
- Vakuutuksen saaminen edellyttää hakemuksen ja terveystarkastuksen täyttämistä
- On erittäin tärkeää vastata oikein terveystarkastuksen kysymyksiin, jotta turva on varmasti voimassa, kun sitä tarvitaan
- Merkitystä Suomessa asumisella ja Suomen sosiaaliturvaan kuulumisella

- Turvan määrittäminen:
 - omien tarpeiden mukaan
 - tavoitteena, että perheenjäsenet tai muu henkilö ei joudu kuoleman johdosta taloudellisiin vaikeuksiin tai laskemaan elintasoaan
 - suositus esimerkiksi: lainat + 1 tai 2 vuoden ansiot
 - kiinteä tai aleneva korvaussumma
 - oma maksukyky
- Sosiaaliturva ja muut korvaukset
 - Kelan perhe-eläke
 - Työeläkkeet
 - Työntekijän ryhmähenkivakuutus
 - Liikennevakuutus ja lakisääteinen tapaturmavakuutus
 - Hautausavustukset
- Kenen eduksi vakuutus tarvitaan?

- Koskee riskihenkivakuutuksia ja sellaisia säästöhenkivakuutuksia ja eläkevakuutuksia, joissa kuolemanvaraturva
- Vakuutuksenottaja päättää, kenelle korvaus maksetaan
- Oletusmääräys: omaiset
 - Puoliso ja perintökaaren mukaiset perilliset
- Avopuoliso määriteltävä erikseen edunsaajaksi
- Pidettävä ajan tasalla
- Kirjallisesti vakuutusyhtiölle, myös muutokset
- Ei voi muuttaa testamentilla

- Riskihenkivakuutus korvaa vain kuoleman, lainaturvavakuutus voi kattaa myös työttömyyden tai työkyvyttömyyden
- Lainaturvaa ei saa, jos ei voi vastata myönteisesti terveys selvityksen kysymykseen, riskihenkivakuutuksen voi saada
- Riskihenkivakuutus korvauksen voi käyttää mihin haluaa, lainaturvan korvaus menee lainan maksamiseen
- Riskihenkivakuutus voi olla edullisempi, muista turvien erot
- Riskihenkivakuutus voi olla voimassa pidempään (jopa 90-vuotiaaksi)
- Lainaturvan saa pankin kanssa yhteistyössä olevasta vakuutusyhtiöstä, riskihenkivakuutuksen voi saada muustakin yhtiöstä

- Henkivakuutusmaksut eivät ole verotuksessa vähennyskelpoisia
- Henkilövakuutuksista saatavat korvaukset voivat olla veronalaista pääomatuloa tai ansiotuloa taikka verovapaata tuloa
- Jos kuolemantapausvakuutuskorvaus on tuloverotuksessa verovapaata tuloa, se on lähtökohtaisesti perintöverotuksessa veronalainen (PerVL 7 a)
- Vastaavasti edunsaajamääräyksen perusteella muulle kuin vakuutetulle maksettu säästösumma on lähtökohtaisesti lahjaverotuksessa veronalainen siltä osin kuin se on tuloverotuksessa verovapaata tuloa (PerVL 18 a)
- Perintö- ja lahjaveron alaisesta vakuutuskorvauksesta osa (*ns. vapaaosa*) on kuitenkin verosta vapaata

Lähde: Henkilöverotuksen käsikirja 2011

- **Esimerkki 1:** Henkivakuutuskorvaus, joka ei perustu vapaaehtoiseen yksilölliseen eläkevakuutukseen liittyvään kuolemanvaravakuutukseen
- Säästöhenkivakuutuksen perusteella maksettava kuolemantapauskorvaus 150 000 euroa maksetaan vakuutetun puolisolle
- **Tuloverotus**
Kuolemantapauskorvaus on tuloverotuksessa verovapaa
- **Perintöverotus**
Perintöverotuksessa kuolemantapauskorvaus on veronalainen. Kuolemantapauskorvaus maksetaan leskelle, jolloin vakuutus-
korvauksesta saa 50 prosentin tai vähintään 35 000 euron suuruisen vapaaosan. Perintöveroa maksetaan 75 000 euron perusteella.

Lähde: Henkilöverotuksen käsikirja 2011

- **Esimerkki 2:** Henkivakuutuskorvaus, joka ei perustu vapaaehtoiseen yksilölliseen eläkevakuutukseen liittyvään kuolemanvaravakuutukseen
- Säästöhenkivakuutuksen perusteella maksettava kuolemantapauskorvaus 100 000 euroa maksetaan vakuutetun sisarukselle (ts. ei-lähiomainen).
- **Tuloverotus**
Kuolemantapauskorvaus on kokonaan veronalaista pääomatuloa, koska se maksetaan muulle kuin lähiomaiselle. Maksaja toimittaa korvauksesta ennakonpidätyksen.
- **Perintöverotus**
Perintöverotuksessa kuolemantapauskorvaus on verovapaa, koska se ei liity vapaaehtoiseen yksilölliseen eläkevakuutukseen ja on tuloverotuksessa veronalainen.

Lähde: Henkilöverotuksen käsikirja 2011

- Henkivakuutuksen *säästösummasta* on veronalaista pääomatuloa vain vakuutuksen tuotto:
 1. jos vakuutusasuoritus vakuutus sopimuksen mukaan maksetaan kertaasuorituksena tai useampana eränä lyhyempänä kuin kahden vuoden aikana vakuutetun saavutettua määrään; ja
 2. jos vakuutusasuoritus tulee vakuutus sopimuksen mukaan vakuutuksenottajalle itselleen tämän ollessa vakuutettuna tai vakuutuksenottajan lähiomaiselle (TVL 34).
- Jos edellä esitetyt edellytykset eivät täyty, koko suoritus on veronalaista pääomatuloa.
 - Tällaisia koko määrältään veronalaisia vakuutusasuorituksia ovat esimerkiksi veljen lapselle otetun tai muun kuin verotuksessa puolisona pidetyn henkilön avopuolisolle ottaman vakuutuksen perusteella maksetut säästösummat.
- Jos säästösumma maksetaan TVL 34 :ssä tarkoitetulle vakuutetun lähiomaiselle, tuloverotuksessa verovapaa osa korvauksesta (*muu kuin tuotto voi olla lahjaverotuksessa veronalainen*). Muu kuin tuotto on lahjaverotuksessa veronalainen siltä osin, kuin verovelvollisen vakuutuksen perusteella saamien korvausten määrä ylittää kolmen vuoden aikana 8 500 euroa, ja tämä ylittävä määrä yhdessä muiden samalta antajalta kolmen vuoden aikana saatujen veronalaisten lahjojen kanssa ylittää PerVL 19 a :n perusteella lahjaverosta vapaan määrän.

Lähde: Henkilöverotuksen käsikirja 2011

- Vakuutuslainsäädäntö
 - Tiedonantovelvoitteet
 - Sopimuksen muuttaminen ja päättäminen
 - Maksuvaikkeudet
 - Edunsaajamääräys
 - Korvauskäsittely
- Vakuutusyhtiölaki
 - Vastuun laskenta
 - Vastuun kattaminen
 - Sijoitussidonnaiseen vakuutukseen liitettävät kohteet
 - Vakuutussaattava vakuutusyhtiön konkurssissa
 - Vakuutuskannan siirto vakuutusyhtiön selvitystilassa tai konkurssissa

- Aktia Henkivakuutus Oy
- Försäkringsaktiebolaget Liv-Alandia
- Henkivakuutusosakeyhtiö Duo
- Henkivakuutusosakeyhtiö Retro
- Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi
- Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiola
- Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva
- Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö
- Nordea Henkivakuutus Suomi Oy
- OP-Henkivakuutus Oy
- Vakuutusosakeyhtiö Henki-Fennia
- Ulkomaiset yhtiöt

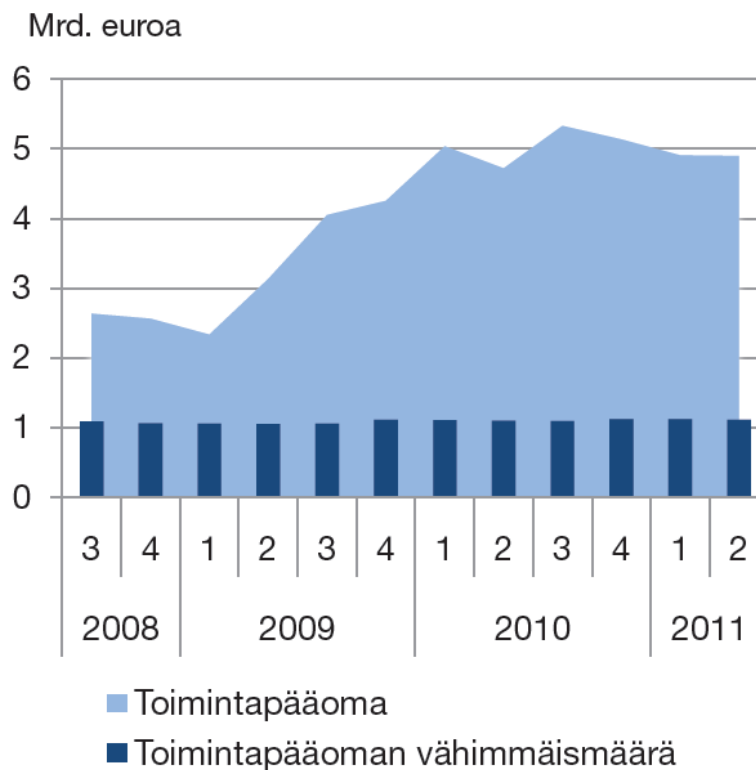

Finanssivalvonta valvoo, että

- valvottavien toiminta on terveellä pohjalla
- valvottavilla on riittävästi pääomaa ottamiinsa riskeihin nähden
- valvottavat eivät ota toiminnassaan kohtuuttomia riskejä
- asiakkaille ja sijoittajille tuotteista, palveluista, palveluntarjoajista ja pörssiyrityksistä annettu informaatio on laadultaan hyvää
- menettelytavat finanssimarkkinoilla ovat asialliset
- maksujärjestelmät toimivat

Henkivakuutussektorin toimintapääoma ja sen vähimmäismäärä

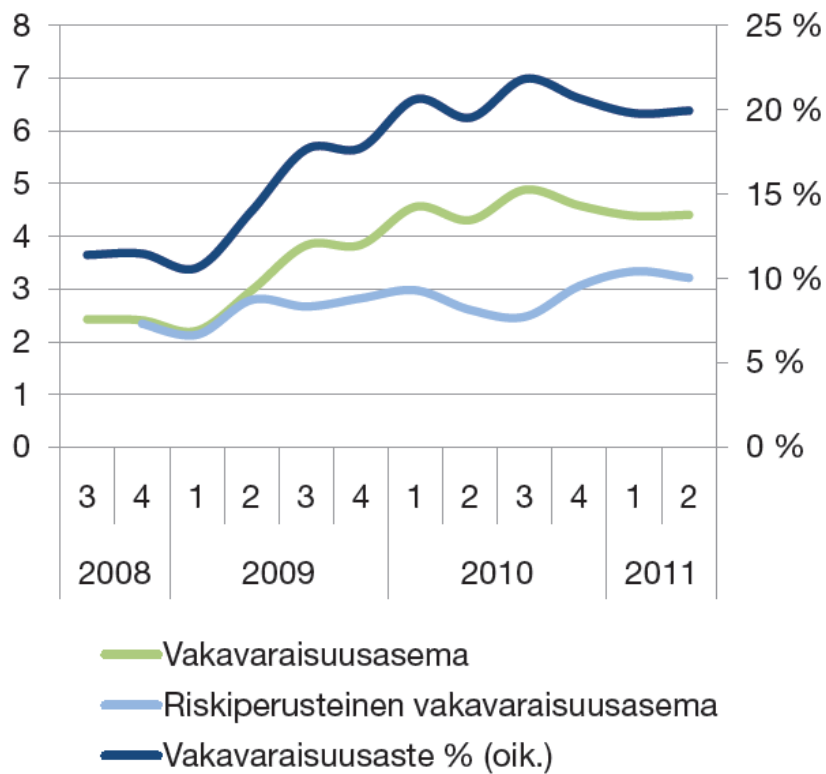

Lähde: Finanssivalvonta.

Valvottavien taloudellinen tila ja riskit 2/2011

Henkivakuutussektorin vakavaraisuus

Lähde: Finanssivalvonta.

Valvottavien taloudellinen tila ja riskit 2/2011

Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus säilynyt vahvana

- Markkinaturbulenssi heikentänyt henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan tuottoja
 - Toisaalta korkosijoitusten suuri osuus suojaasi yhtiöitä osakemarkkinoiden heilahteluilta
 - Korkosijoituksia henkivakuutusyhtiöillä n. 60 % ja vahinkovakuutusyhtiöillä n. 70 % sijoituksista
- Vakuutusyhtiöiden tuottoja alentanut yritysriskilisien kasvu ja kasvattanut Saksan ja Suomen valtioiden korkojen lasku
- Korkotason pysyminen pitkään alhaisena vaikeuttaa henki- ja vahinkovakuutusyhtiöissä sijoitussalkun tuoton kasvattamista
- Suhdannetilanteen heiketessä säästämistuotemarkkinoiden aktiviteetti vähenee ja riski takaisinostoihin nousee (maksutulo heikkenee)

Anneli Tuominen eduskunnan talousvaliokunnassa 14.10.2011

- Finanssiasiakas.fi
- Fine.fi
- paivi.turunen@finanssivalvonta.fi

